

Bir kimlik belgesi olarak İslama ait 10 işaret

Trabzon'dan Hüseyin Can: “Şeair-i İslâm'ın nafile nevinden de olsa şahsî farzlardan daha ehemmiyetli olduğu meselesini izah eder misiniz?”

Şeair'in Tarifi

Şeair, İslâmiyet alâmeti olan emirlerdir. İslâm toplumunun ortak hukuku ve ortak ibadetidir. Yapan, İslâm toplumu adına yapar. Ve yaşayan, İslâm toplumunun mührünü gösterir. Tamamen terk edilmesiyle bütün İslâm toplumu sorumlu olur. Bu açıdan, şeaire riya giremez. Çünkü şahsî değildir.

Şeair, hüküm bakımından nafile de olsa, sünnet de olsa, şahsî olmayıp İslâm toplumunu ilgilendirdiği ve İslâm toplumunun ortak malı ve ortak hukuku olduğu için şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir. 1

Böyle olunca; bir memlekette, bir beldede İslâm'ın yaşandığının işareti olabilecek hemen her dini emir Şeair-i İslâmiye olabilecek vasıftadır. Farz da olabilir, sünnet de... Ezan, cami, namaz, namazı cemaatle kılmak, oruç, zekât, hac, sarık, sakal, başörtüsü, selâmlaşmak bunlardan sadece bir kaçıdır.

Şeairin hepsi aynı hükümde değildir. Farz olanı vardır, vacip olanı vardır, sünnet olanı vardır. Namaz, oruç, zekât, hac ve başörtüsü farz olan şeairdendir. Ezan, cami, selâmlaşmak sünnet kısmındandır.

Şeairin Ehemmiyeti

Şeairin nafile de olsa şahsî farzlardan neden ve nasıl ehemmiyetli olduğu meselesine gelince... İslâmiyet sosyal bir dindir. Mesajı cihanşümuldür. Belirli bir kavmi değil, belirli bir zamanı değil, belirli bir mekânı değil; bütün insanlığı, bütün zamanı ve bütün mekânı topluca kucaklıyor.

Bir emri toplumca dinlemek, ferdî olarak dinlemekten daha önemlidir, daha faziletli neticeler doğurur. Çünkü toplumca dinlenen ve yaşanan emirler hem emr-i bilmaruf ve'n-nehy-i anilmünker görevi ifade ederler, hem İslâm'ın tebliği hükmündedirler. Diğer yandan, toplumca dinlenen emirler, toplum fertlerinin dem ve damarlarına kazınır.

Toplumun ortak inancı, fertler için koruyucu bir zırh hükmüne geçer. Toplumca bir emrin örf haline getirilmesi, toplum fertleri açısından söz konusu emrin daha kolay, daha güvenle, daha zevkle ve daha huzurla yaşanılır olması demektir. Toplumca dinlenmeyen ve yaşanmayan emirlerin ise, toplum fertleri açısından yaşanması çok daha zordur. Kimi zaman imkânsızdır. Şeair bir memleketin kimlik belgesidir.

Misaller

Meselâ, ezanın okunmadığı, camilerin bulunmadığı ve namazın cemaatle kılınmadığı bir memlekette -ki bunların her üçü de sünnet hükmündedir.- bir ferdin, şahsî farzlarından olan vakit namazlarını düzenli biçimde ve huzurla kılması zordur. Söz gelişi yukarıdaki sünnet emirlerin yasaklanmış olduğu bir memleketi düşünelim: Fertlerin demokratik tepki haklarını kullanmayarak sus pus olup, fakat evlerinde şahsî farzlarını hiç aksatmamaları çok makbul değildir.

Çünkü meselâ Allah'ın adının kâinata ilânı gibi bir şeair terke uğruyor. Zulüm ve baskı varsa bile Müslüman'ın bu şeairin hür biçimde yapılabilmesi için elinden gelen gayreti göstermesi fazilettir.

Şeairin en büyük hikmeti, İslâm'ın sesinin ve mührünün Müslüman olmayanlara, nihayet bütün dünyaya iletilmesidir. Müslüman bir memlekete giren bir gayr-i Müslim'in, ilk bakışta ezanı ile, selâmı ile, misafirperverliği ile, temizliği ile, dürüstlüğü ile, güvenilirliği ile, huzuru ile burasının bir İslam toprağı olduğunu anlaması önemlidir. Bu, Müslümanlar için bir borçtur, söz konusu gayr-i Müslim için bir haktır, İslâm tebliğı açısından ise Müslümanların üzerinde bir vazifedir.

Anlaşıyor ki, İslâmiyet, tebliğı sadece Kelime-i Şahadet teklifi olarak görmüyor. Kelime-i Şahadet teklifi başta olmakla beraber, Müslümanların Kelime-i Şahadetin manasını, yani esenlik ve huzurdan ibaret olan dinin emirlerinin toplumca yaşanıyor olmasına da ehemmiyet veriyor. Ki, bu, bir gayr-i Müslim için dini en etkili biçimde ve severek öğrenme yoludur; bir Müslüman için de en etkili tebliğ biçimidir. Şeair bize bu imkânları özü itibarıyla veriyor.

DUÂ

Allah'ım! Dinimi yaşama gücü ver! Dinimi temsil gücü ver! Dinimi dünyadaki hiçbir güce karşı zayıf düşürme! İmanımı tahkike erdir! Âmin.

Dipnot:

1- Lem'alar, s. 181.